

บันทึก

เรื่อง อำนาจของผู้รักษาราชการแทนผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ
ในการแต่งตั้งให้ข้าราชการตำรวจดำรงตำแหน่ง

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๒๐๑/๔๘ (พิเศษ) ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ด้วยรองนายกรัฐมนตรี (นายบัญญัติ บรรทัดฐาน) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีในการกำกับดูแลสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มอบหมายให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอความเห็นมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในปัญหาข้อกฎหมายว่า ตามที่มาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ฉบับที่ ๓๔ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ ได้กำหนดให้อธิบดีกรมตำรวจซึ่งปัจจุบันคือผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกข้าราชการตำรวจผู้มียศตามที่ระบุไว้ในมาตราดังกล่าว เพื่อเสนอแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ตั้งแต่ตำแหน่งผู้บังคับการ ผู้ช่วยผู้บัญชาการ รองผู้บัญชาการ ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ จนถึงตำแหน่งรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ โดยต้องดำเนินการตามขั้นตอนที่บัญญัติไว้ในวรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ นั้น มีปัญหาว่า รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติผู้มีอาวุโสสูงสุดและรักษาราชการแทนผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติตามมาตรา ๒๗ จะมีอำนาจตามมาตรา ๒๔ พิจารณาคัดเลือกข้าราชการตำรวจเพื่อเสนอแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว โดยดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๔ หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๕) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวประกอบกับรับฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีและสำนักงาน ก.พ.) และผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (พล.ต.อ.ประชา พรหมนอก) ได้ลาออกจากการเป็นข้าราชการตำรวจเมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๓ ทำให้ตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติว่างลง รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (พล.ต.อ. พรศักดิ์ ตู๊ตวิบูลย์) ซึ่งมีอาวุโสสูงสุดตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ตร. กำหนดจึงเป็นผู้รักษาราชการแทนในตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติตามมาตรา ๒๗^๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑

^๑ มาตรา ๒๗ ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งผู้รักษาราชการแทนตามมาตรา ๒๖ และมีผู้ดำรงตำแหน่งรองให้ดำรงตำแหน่งรองรักษาราชการแทน ถ้าผู้ดำรงตำแหน่งรองไม่มีหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ และมีผู้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วย ให้ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีผู้ดำรงตำแหน่งรองหรือผู้ช่วยหลายคน ให้ผู้มีอาวุโสตามที่ ก.ตร. กำหนดเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองหรือผู้ช่วย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๕) พิจารณาแล้วเห็นว่า การรักษาราชการแทน หรือการรักษาราชการในตำแหน่งย่อมจะเกิดขึ้นเฉพาะเมื่อตำแหน่งใด ๆ ว่างลงไม่มีผู้ดำรงตำแหน่ง หรือเมื่อผู้ดำรงตำแหน่งไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ จึงจำเป็นต้องมีผู้หนึ่งผู้ใดเข้าปฏิบัติหน้าที่นั้นแทน ในการเข้าปฏิบัติหน้าที่แทนดังกล่าวจึงย่อมได้ไปซึ่งอำนาจและหน้าที่ทั้งปวงของตำแหน่งนั้นในกรณีตามปัญหาที่หารือมานี้ มาตรา ๒๙^๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติรับรองให้ผู้รักษาราชการแทนมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ซึ่งตนแทน รวมทั้งกรณีที่มีกฎหมาย ระเบียบหรือ ข้อบังคับบัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นมีอำนาจหน้าที่อย่างใด ผู้รักษาราชการแทนของตำแหน่งนั้น ก็ย่อมมีอำนาจหน้าที่เช่นนั้นด้วย จากบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวย่อมเห็นได้ว่าผู้รักษาราชการแทนเป็นเจ้าของอำนาจนั้นอย่างแท้จริง เว้นแต่จะเป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ดังนั้น เมื่อไม่ปรากฏว่ามีบทบัญญัติกฎหมายใดบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติซึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทนผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติจึงมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และย่อมมีอำนาจในการพิจารณาคัดเลือก ข้าราชการตำรวจเพื่อเสนอแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๒๔^๓ (๘) (๙) (๑๐) และ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้

หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการแทนได้ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งถัดลงไปซึ่งเป็นนายตำรวจชั้นสัญญาบัตร ผู้มีอาวุโสสูง ตามที่ ก.ตร. กำหนดเป็นผู้รักษาราชการแทน

^๒ มาตรา ๒๙ ให้ผู้รักษาราชการในตำแหน่งตามมาตรา ๒๖ หรือผู้รักษาราชการแทนตามมาตรา ๒๗ หรือผู้ปฏิบัติราชการแทนตามมาตรา ๒๘ มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งนั้นหรือผู้ซึ่งตนแทน หรือผู้ซึ่งมอบหมายหรือมอบอำนาจ แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใดเป็น กรรมการหรือให้มีอำนาจหน้าที่อย่างใด ให้ผู้รักษาราชการในตำแหน่ง ผู้รักษาราชการแทนหรือผู้ปฏิบัติราชการแทนทำหน้าที่กรรมการหรือมีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งนั้นในระหว่างที่รักษาราชการในตำแหน่ง รักษาราชการแทน หรือปฏิบัติราชการแทนด้วย แล้วแต่กรณี

^๓ มาตรา ๒๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๐ การแต่งตั้งให้ข้าราชการตำรวจดำรงตำแหน่ง ให้ผู้บังคับบัญชาแต่งตั้งตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๘) ตำแหน่งผู้บังคับการหรือเทียบผู้บังคับการ ให้อธิบดีพิจารณาคัดเลือกจากข้าราชการตำรวจยศพันตำรวจเอกขึ้นไป แต่ไม่สูงกว่าพลตำรวจตรีและให้เสนอไปยังคณะรัฐมนตรี เมื่อได้รับอนุมัติจาก คณะรัฐมนตรีแล้วให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

(๙) ตำแหน่งผู้ช่วยผู้บัญชาการหรือเทียบผู้ช่วยผู้บัญชาการ ให้อธิบดีพิจารณาคัดเลือกจาก ข้าราชการตำรวจยศพันตำรวจเอก ซึ่งได้รับอัตราเงินเดือนพันตำรวจเอก (พิเศษ) ขึ้นไปและให้เสนอไปยัง คณะรัฐมนตรี เมื่อได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีแล้วให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

(๑๐) ตำแหน่งรองผู้บัญชาการหรือเทียบรองผู้บัญชาการ ตำแหน่งผู้บัญชาการหรือเทียบผู้ บัญชาการให้อธิบดีพิจารณาคัดเลือกจากข้าราชการตำรวจยศพลตำรวจตรีขึ้นไป และให้เสนอไปยัง คณะรัฐมนตรี เมื่อได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีแล้วให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

(ลงชื่อ) ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์
(นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มิถุนายน ๒๕๕๓

(๑๑) ตำแหน่งผู้ช่วยอธิบดีหรือเทียบผู้ช่วยอธิบดีหรือตำแหน่งที่สูงกว่าขึ้นไป ให้อธิบดีพิจารณาคัดเลือกจากข้าราชการตำรวจยศพลตำรวจโทขึ้นไป และให้เสนอไปยังคณะรัฐมนตรี เมื่อได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีแล้วให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

(๑๒) ตำแหน่งอธิบดีให้รัฐมนตรีพิจารณาคัดเลือกจากข้าราชการตำรวจยศพลตำรวจโทขึ้นไป และให้เสนอไปยังคณะรัฐมนตรี เมื่อได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีแล้วให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

เมื่ออธิบดีหรือรัฐมนตรีคัดเลือกข้าราชการตำรวจตาม (๘) ถึง (๑๒) แล้ว ก่อนดำเนินการต่อไปให้เสนอ ก.ตร. ให้ความเห็นชอบก่อน

การแต่งตั้งตาม (๔) ถึง (๗) และการคัดเลือกตาม (๘) ถึง (๑๑) ให้อธิบดีพิจารณาจากข้าราชการตำรวจที่คณะกรรมการคัดเลือกเสนอแนะ

ให้ ก.ตร. แต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติและความเหมาะสมของข้าราชการตำรวจผู้มีสิทธิดำรงตำแหน่งตามมาตรานี้ และเสนอแนะต่ออธิบดีเพื่อแต่งตั้งหรือคัดเลือกต่อไป

หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกของคณะกรรมการคัดเลือกให้เป็นไปตามที่ ก.ตร. กำหนด